

Bod č.

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál na rokovanie Zastupiteľstva
Bratislavského samosprávneho kraja

11. júna 2021

Návrh

**na predloženie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok pre projekt
„Adaptácia Národnej kultúrnej pamiatky Sýpka Čunovo na envirovzdelávacie
centrum“ v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia**

Materiál predkladá:

Mgr. Juraj Droba MA, MBA
predseda
Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu

Zodpovední:

Ing. Patrícia Mešťan, MA
riadiťka
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Mgr. Barbora Lukáčová
riadiťka Odboru stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Spracovatelia:

Ing. Ivan Magát
vedúci oddelenia riadenia projektov

Mgr. Martin Hakel, BA
vedúci oddelenia stratégie a územného rozvoja

Mgr. Jana Rusnáková
referentka oddelenia riadenia projektov

Ing. Magdaléna Janíková
referentka oddelenia riadenia projektov

Bratislava
jún 2021

N á v r h u z n e s e n i a

UZNESENIE č./2021

zo dňa 11. 06. 2021

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja po prerokovaní materiálu

A s c h v a ľ u j e

A.1 predloženie Žiadosti o nenávratný finančný príspevok za účelom realizácie projektu „Adaptácia Národnej kultúrnej pamiatky Sýpka Čunovo na envirovzdelávacie centrum“ v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia;

A.2 vlastné spolufinancovanie projektu vo výške 5 %, t. j. **100.000,00 EUR**;

A.3 zabezpečenie financovania prípadných neoprávnených výdavkov z rozpočtu Bratislavského samosprávneho kraja;

B u k l a d á

riaditeľke Úradu Bratislavského samosprávneho kraja:

B.1 zabezpečiť vyčlenenie finančných prostriedkov na financovanie projektových aktivít v rozpočte BSK na roky 2021 – 2023 vo výške **2.000.000,00 EUR** pri spolufinancovaní vo výške 5 %, t. j. **100.000,00 EUR**

Termín: 31. 12. 2021

B.2 zabezpečiť udržateľnosť projektu po jeho ukončení v zmysle pravidiel Operačného programu Kvalita životného prostredia vyčlenením finančných prostriedkov v rozpočte BSK, v programe 1 a v podprograme 1.3 Odbor stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov

Termín: každoročne k 31. 12.

Dôvodová správa

Jednou z priorít Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) ako územného koordinátora Dohovoru primátorov a starostov je ochrana a zlepšovanie kvality životného prostredia v regióne. Medzi oblasti spadajúce pod túto tému je aj environmentálne vzdelávanie. Ideálnymi miestami na realizovanie takéhoto vzdelávania sú environmentálno-vzdelávacie centrá (ekocentrá). BSK má záujem podporovať nielen vznikanie, sieťovanie a rozvoj existujúcich centier, ale aj dlhodobú udržateľnosť takýchto centier v kraji. Tieto centrá slúžia na výuku tematicky zameraných environmentálnych a prírodovedných predmetov, krúžkov a kurzov pre všetky vekové kategórie, od žiakov materských škôl až po vysokoškolských študentov, ktoré prebiehajú v špecializovaných učebniach centier a kombinujú sa s poznávacími aktivitami v prírode. Takéto multifunkčné centrá fungujú v dennom alebo pobytovom režime. Okrem výukových programov organizujú aj zaujímavé akcie pre širokú verejnosť a poskytovanými ekoturistickými službami dokážu pritiahnúť nielen domácich, ale aj zahraničných návštevníkov.

Z dôvodu aktuálnej absencie ekocentier (v navrhovanej podobe) v regióne a pre nastavenie systémového rozvoja a podpory environmentálneho povedomia obyvateľov BSK prostredníctvom ekocentier, BSK spracovalo Koncepciu budovania siete environmentálno-vzdelávacích centier v BSK. Dokument zanalyzoval relevantnú legislatívu SR a strategické dokumenty, identifikoval aktívne subjekty v predmetnej oblasti v BSK, identifikoval príklady dobrej praxe, navrhol model siete ekocentier v BSK a ponúkol prehľad možností čerpania externých zdrojov. Táto koncepcia zároveň definovala potenciálne vyhovujúci priestor pre ekocentrum v Národnej kultúrnej pamiatke (ďalej len „NKP“) Čunovský kaštieľ, sýpka a príľahlá záhrada ako ekocentrum nadregionálnej úrovne, ktoré by malo slúžiť ako koordinátor environmentálno-vzdelávacích centier v kraji. Poskytovalo by im metodickú podporu a know-how, slúžilo by ako hlavné ekoturistické centrum regiónu s prezentáciou ekoturistických atrakcií celého regiónu a organizovalo by podujatia a aktivity pre verejnosť. Pre potreby projektu bol vypracovaný realizačný projekt kaštieľa, záhrady a sýpky, ktorý zohľadňuje reštaurovanie historicky cenných častí kaštieľa a obnovu pôvodných architektonicko-výtvarných hodnôt. Projekt okrem iného počíta so zriadením interaktívnej expozície v kaštieli, s biotopovým jazierkom, vtáčím hniezdom či záchrannou stanicou pre zvieratá v záhrade. Sýpka bude kultúrno-výstavným priestorom.

Potrebu vybudovania ekocentra nadregionálnej úrovne si uvedomuje BSK už od roku 2014, odkedy pravidelne rokuje s MČ Bratislava – Čunovo (MČ Čunovo) ohľadom využitia NKP kaštieľa, sýpky a príľahlej záhrady v Čunove. Kaštieľ s príľahlou záhradou v Čunove bol vyhodnotený ako vhodné miesto pre vznik ekocentra z viacerých dôvodov. Výhodou lokality je pozícia Čunova na kontakte s CHKO Dunajské luhy a potenciálom byť vstupnou bránou CHKO. Ďalším dôvodom je dobrá dostupnosť ekocentra mestskou hromadnou dopravou z ostatných mestských častí Bratislavy ako aj dobrá dopravná dostupnosť pre prichádzajúcich návštevníkov z Maďarska, Rakúska ako aj pre cykloturistov cestujúcich po Eurovelo 6 a Eurovelo 13. V dostupnej vzdialenosti sa nachádza Národný park Szigetköz, ekopark v Dunaszigete, ktoré taktiež slúžia ako inšpirácia pre ekocentrum v Čunove a sú prirodzenými partnermi na intenzívnu vzájomnú spoluprácu v rámci predkladaného projektu.

Vybudovanie ekocentra v Čunove je rozdelené do 3 etáp:

1. NKP Kaštieľ a predpolie –projekt je v realizačnej fáze v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovensko – Rakúsko 2014-2020. Bol schválený Zastupiteľstvom BSK, uznesenie č. 160/2019 zo dňa 14.06.2019;

- záhrada (za Kaštieľom a dovybavenie expozícií) – projekt je v realizačnej fáze v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovensko – Maďarsko 2014-2020. Bol schválený Zastupiteľstvom BSK, uznesenie č. 198/2019 zo dňa 08.11.2019;
- NKP Sýpka Čunovo (rekonštrukcia NKP a dovybavenie expozícií).**

Dňa 20.05.2021 bola v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia vyhlásená výzva na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len ŽoNFP) zameraná na „Podporu budovania environmentálnych centier za účelom realizácie informačných aktivít v oblasti adaptácie na zmenu klímy“.

Z celkovo alokovaných zdrojov na výzvu je možné čerpať prostriedky na jeden projekt do výšky 2 miliónov EUR (celkové oprávnené výdavky). BSK na základe schválenia zapojenia sa do výzvy MŽP SR, predloží ŽoNFP pre projekt „Adaptácia Národnej kultúrnej pamiatky Sýpka Čunovo na envirovzdelávacie centrum“.

Predmetom predkladaného projektu je 3. etapa celkového zámeru vybudovania Ekocentra Čunovo – rekonštrukcia NKP Sýpka Čunovo a jej adaptácia ekocentrum. Jedná sa o samostatný objekt nachádzajúci sa v areály Kaštieľa, ktorý je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR pod číslom 649/2. Objekt je v súčasnosti bez využitia a chátra. BSK a MČ Bratislava-Čunovo, ako správca NKP Sýpka Čunovo, podpísali nájomnú zmluvu na dlhodobý prenájom predmetnej nehnuteľnosti na 25 rokov za symbolické 1 Euro.

Úlohou projektu je vytvorenie nových priestorov pre vzdelávacie účely. Objekt bude funkčne a prevádzkovo dopĺňať prevádzku ekocentra v objekte Kaštieľa. Predmetom rekonštrukcie je celková obnova renesančnej Sýpky z polovice 16. storočia na základe Správy z reštaurátorského výskumu, akad. mal. Vojtech Mýtnik a kol., Bratislava, jún 2018. Predmetom adaptácie na ekocentrum je prispôbenie zrekonštruovaných priestorov na konferenčné a workshopové priestory na prvom nadzemnom podlaží a vytvorenie expozície „Sprievodca adaptačných opatrení na zmiernenie negatívnych dôsledkov zmeny klímy v krajii“ na druhom nadzemnom podlaží. Priestory Sýpky budú využívané pre relevantné vzdelávacie inštitúcie, pôsobiace v oblasti ochrany životného prostredia, a zároveň aktívne pôsobiace v oblasti zmierňovania negatívnych dôsledkov na zmeny klímy.

Súčasťou 3. etapy bude dovybavenie posledných 2 miestností expozície v kaštieli.

Projekt je v súlade s:

- **Programovým vyhlásením BSK** v oblasti životného prostredia, kde sa BSK zaviazalo, že „zvýši environmentálne povedomie obyvateľov prostredníctvom rozvoja environmentálneho vzdelávania a podpory vytvárania a činnosti ekocentier“ zo dňa 06.04.2018;
- Projektový zámer, pod ktorý rekonštrukcia sýpky spadá, je zaradený do **Akčného plánu BSK pod projektom č. OCRaK_14 s názvom „Vybudovanie Ekocentra v Čunove“** v rámci naplňania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014-2020: Opatrenie 6, aktivita 2, schválený uznesením Zastupiteľstva BSK č. 98/2018 zo dňa 04.12.2018;
- **Akčným plánom Koncepcie budovania siete environmentálno-vzdelávacích centier v BSK na obdobie 2018-2025**, schváleným uznesením Zastupiteľstva BSK č. 23/2018 zo dňa 16.03.2018;
- **Memorandom o spolupráci medzi Bratislavským samosprávnym krajom, Mestskou časťou Bratislava – Čunovo a Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky v rámci prípravy projektu Ekocentrum Čunovo**, schváleným uznesením Zastupiteľstva BSK č. 90/2017 zo dňa 29.09.2017;

- **Akčným plánom Stratégie rozvoja turizmu Bratislavského kraja do roku 2020**, schváleným uznesením Zastupiteľstva BSK č. 100/2015 zo dňa 11.12.2015;
- **Katalógom adaptačných opatrení miest a obcí BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy**;
- **Dohovorom primátorov a starostov, kde sa BSK stalo územným koordinátorom**, schváleným uznesením Zastupiteľstva BSK č. 58/2013 zo dňa 20.09.2013;
- **Stratégiou EÚ pre podunajskú oblasť** v prioritnej oblasti 6 – Biodiverzita a krajina.

Projektový list

Adaptácia Národnej kultúrnej pamiatky Sýpka Čunovo na envirovzdelávacie centrum

Operačný program:	Kvalita životného prostredia
Prioritná os 2:	Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami
Investičná priorita 2.1:	Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov
Špecifický cieľ 2.1.1:	Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy

Špecifický cieľ 2.1.1: Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy je zameraný na posilnenie preventívnej ochrany pred povodňami a zmiernenie ich negatívnych dôsledkov. Súčasťou uvedeného špecifického cieľa je zároveň zníženie rizika kontaminácie ŽP škodlivými látkami v prípade povodní, ako aj zmiernenie ďalších negatívnych dôsledkov zmeny klímy. **Cieľ bude naplnený prostredníctvom informačných programov o nepriaznivých dôsledkoch zmeny klímy a možnostiach proaktívnej adaptácie.**

Definovanie problémov:

- Absencia koordinovaného prístupu v rámci aktuálnych výziev adaptácie na zmenu klímy v rámci Bratislavského kraja a z toho vyplývajúce;
- Nedostatočná environmentálno-vzdelávacia infraštruktúra v kraji;
- Potreba zvyšovania environmentálneho povedomia obyvateľstva;

Hlavný cieľ projektu:

Zmeny klímy sa prejavujú v náraste privalových zrážok, povodní, veterných smrští, erózie pôdy či dlhotrvajúceho sucha. Na takéto zmeny reagujú adaptačné a mitigačné opatrenia, ktoré zmierňujú dôsledky negatívnych dopadov zmeny klímy. Vybudovaním vzdelávacej infraštruktúry a systematickou podporou vzdelávania v tejto oblasti je možné dosiahnuť zmierňovanie dopadov dôsledkov na kvalitu života obyvateľov či podnikanie v mestách a obciach. Tým dôjde k zmierneniu škôd, zapríčinených negatívnymi dopadmi v Bratislavskom kraji.

Projektové balíky:

- Riadenie projektu;
- Publicita a komunikácia;
- Rozvoj ekoturistickej a envirovzdelávacej infraštruktúry;
- Programy na zvýšenie povedomia adaptačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy;

Aktivity BSK:

1. Rekonštrukcia NKP Sýpka Čunovo a jej adaptácia na envirovzdelávacie centrum
2. Dovybavenie ekocentra v NKP Kaštieľ Čunovo edukatívnymi exponátmi a interaktívnymi modelmi (2 učebne);
3. Vzdelávacie programy pre žiakov a študentov škôl v kraji;
4. Inštalácia prírodných prvkov;
5. Publicita a informovanosť.

Cieľové skupiny:

- Inštitúcie a organizácie, pôsobiace v oblasti inovatívneho rozvoja regiónov a miest, zamerané na oblasť adaptácie na zmenu klímy
- MSP
- Turisti, žiaci a študenti

Výstupy projektu:

1. Obnova Národnej kultúrnej pamiatky, adaptovaná na ekocentrum
2. Vytvorenie ponuky v oblasti prírodného turizmu;
3. Vytvorenie enviro-vzdelávacích programov a študijných materiálov pre rôzne cieľové skupiny;
4. Dovybavené 2 miestnosti v NKP Kaštieľ Čunovo

Celkový rozpočet: 2.000.000,00 EUR

z toho:

Kohézny fond : 1.700.000,00 EUR (85%)

Štátny rozpočet SR: 200.000,00 EUR (10%)

Spolufinancovanie z rozpočtu BSK: 100.000,00 EUR (5%)

Zdroj podpory: Kohézny fond, OP KŽP

Trvanie projektu: 18 mesiacov od schválenia, predpokladaný začiatok 01/2022 do 06/2023.

Zodpovedný za predloženie ŽoNFP:

- Odbor stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov
- Inštitút regionálnej politiky Bratislavského kraja

Zodpovedný za udržateľnosť:

Správa Ekocentra Čunovo sa predpokladá cez novovytvorený samostatný právnický subjekt (záujmové združenie právnických osôb). Samotný biznis plán fungovania Ekocentra Čunovo a ďalšieho rozvoja bude predmetom samostatného materiálu a predloženého Zastupiteľstvu BSK na schválenie v prípade úspešnej realizácie ekocentra.

Súlad so schválenými Prioritami BSK:

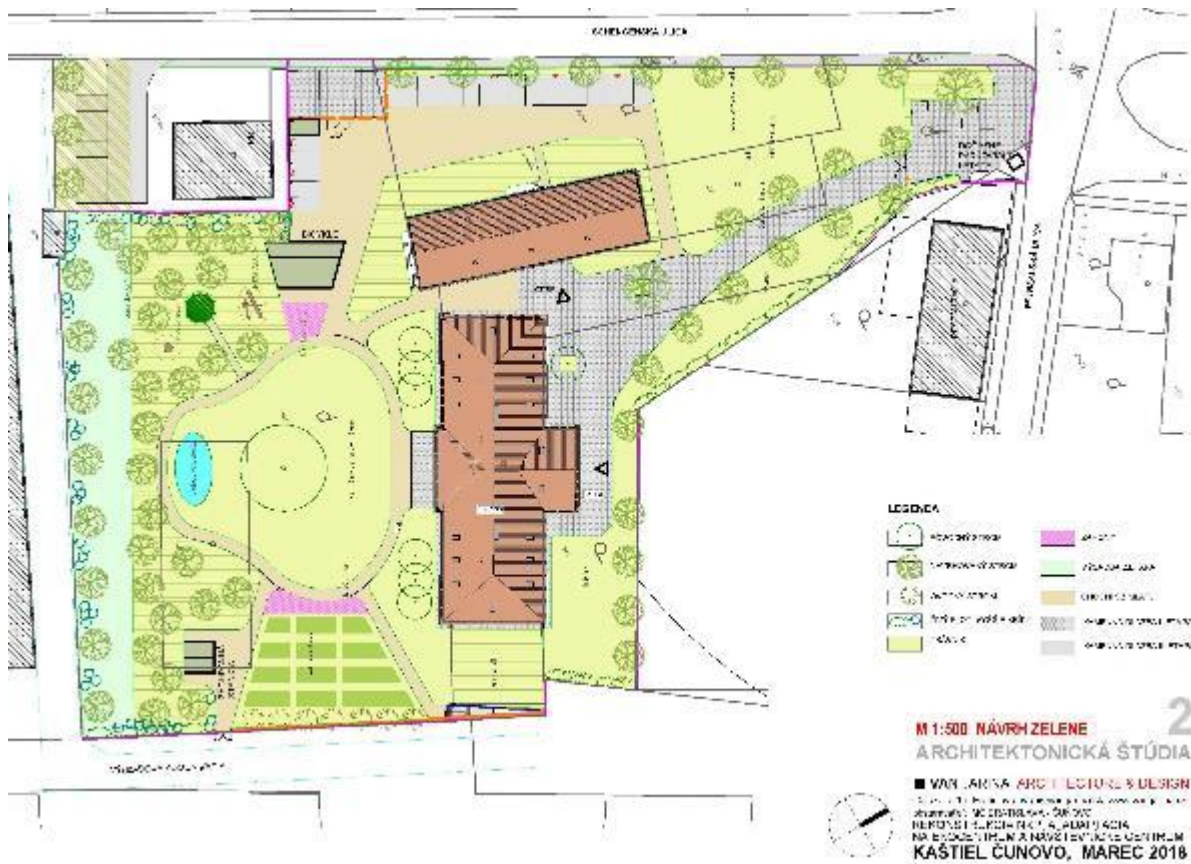
- **Programové vyhlásenie BSK** v oblasti životného prostredia kde sa BSK zaviazalo, že „zvýši environmentálne povedomie obyvateľov prostredníctvom rozvoja environmentálneho vzdelávania a podpory vytvárania a činnosti ekocentier (kaštieľ Čunovo)“ zo dňa 06.04.2018;
- **Projektový zámer je zaradený do Akčného plánu BSK pod projektom č. OCRaK_14 s názvom „Vybudovanie Ekocentra v Čunove“** v rámci napĺňania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014-2020: Opatrenie 6, aktivita 2, schválený uznesením Zastupiteľstva BSK č. 98/2018 zo dňa 04.12.2018;
- **Akčný plán Konceptie budovania siete environmentálno-vzdelávacích centier v BSK na obdobie 2018-2025**, schválený uznesením Zastupiteľstva BSK č. 23/2018 zo dňa 16.03.2018;
- **Memorandum o spolupráci medzi Bratislavským samosprávnym krajom, Mestskou časťou Bratislava – Čunovo a Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky v rámci prípravy projektu „Ekocentrum Čunovo“**, schválené uznesením Zastupiteľstva BSK č. 90/2017 zo dňa 29.09.2017;

- **Akčný plán Stratégie rozvoja turizmu Bratislavského kraja do roku 2020**, schválený uznesením Zastupiteľstva BSK č. 100/2015 zo dňa 11.12.2015;
- **Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy**
- **Dohovor primátorov a starostov, kde sa BSK stalo územným koordinátorom**, schválený uznesením Zastupiteľstva BSK č. 58/2013 zo dňa 20.09.2013.
- **Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť** v prioritnej oblasti 6 – Biodiverzita a krajina.

Aktuálny stav NKP Sýpka Čunovo

Architektonická štúdia Ekocentra Čunovo

Poloha_Ekocentrum Čunovo

